

ผลการวิเคราะห์สถานการณ์
การจัดบริการส่งเสริมและป้องกันโรคในช่องปากผ่านระบบทันตกรรมทางไกล
และ ข้อมูล สารสนเทศ ที่นำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์

(หน่วยบริการมีการจัดบริการทันตกรรมทางไกลรวมทุกเขตสุขภาพ 300 ครั้ง)

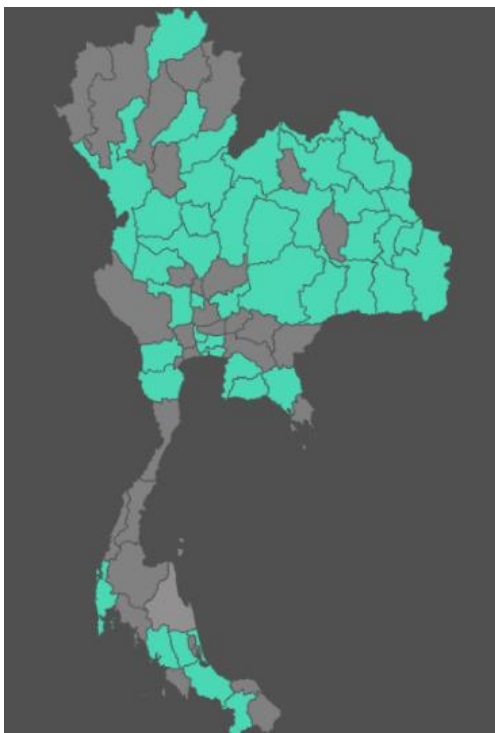
รอบ 5 เดือนหลัง (มีนาคม 2568 - กรกฎาคม 2568)

ผลผลิต/ผลลัพธ์ ระดับ Le (Level) ของผลการดำเนินการในปัจจุบัน

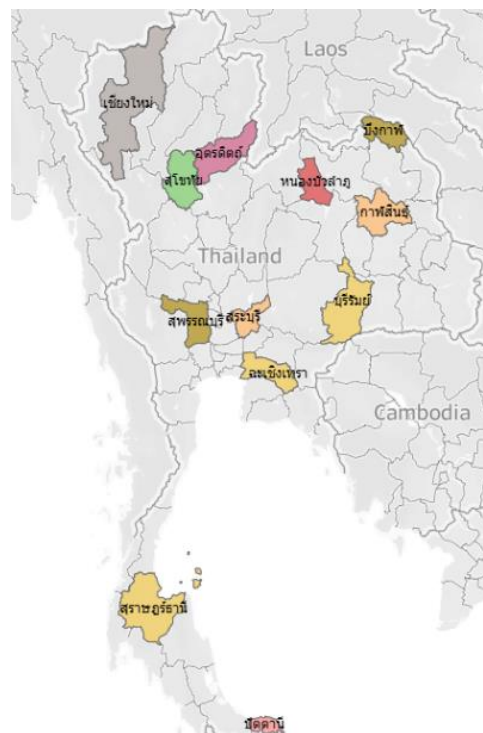
1.การจัดบริการส่งเสริมและป้องกันโรคในช่องปากผ่านระบบทันตกรรมทางไกล

ข้อมูลสถานการณ์การจัดบริการส่งเสริมและป้องกันโรคในช่องปากผ่านระบบทันตกรรมทางไกล ในปี 2567 พบว่า มีการจัดบริการทันตกรรมทางไกล 46 จังหวัด (ดังรูปที่ 1) โดยเป้าหมายคือ 40 จังหวัด และ ในปี 2568 สำนักทันตสาธารณสุข มีเป้าหมายให้หน่วยบริการมีการจัดบริการทันตกรรมทางไกลรวมทุกเขตสุขภาพ 300 ครั้ง จึงจัดการประชุมเพื่อพัฒนาแนวทางและรูปแบบการจัดบริการส่งเสริมและป้องกันโรคในช่องปากผ่านระบบทันตกรรมทางไกล ร่วมกับสสส. เพื่อหาพื้นที่นำร่อง รวมถึงพื้นที่ใหม่ที่ยังไม่เคยมีการจัดบริการทันตกรรมทางไกล ทั้ง 12 เขตสุขภาพ เพื่อให้เป็นต้นแบบให้แก่พื้นที่อื่นๆ ในเขตสุขภาพ โดยมีพื้นที่เข้าร่วมทั้งหมด 12 พื้นที่ (รูปที่ 2) ที่ได้ลงทะเบียน Provider ID และระบบหมอพร้อม

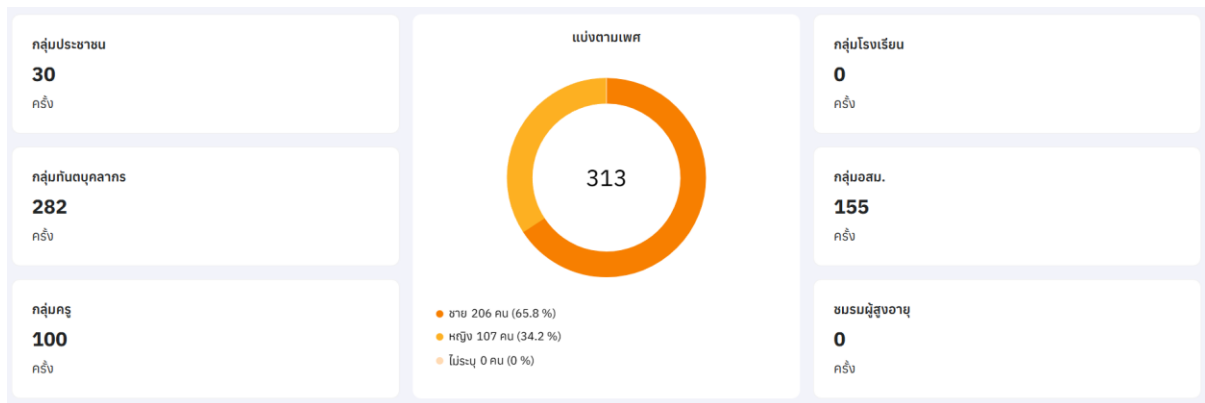
รูปที่ 1 จังหวัดที่มีการจัดบริการทันตกรรมทางไกล
ในปี 2567

รูปที่ 2 พื้นที่ใหม่ที่ติดตั้งระบบทันตกรรมทางไกล
และพร้อมให้บริการในปี 2568

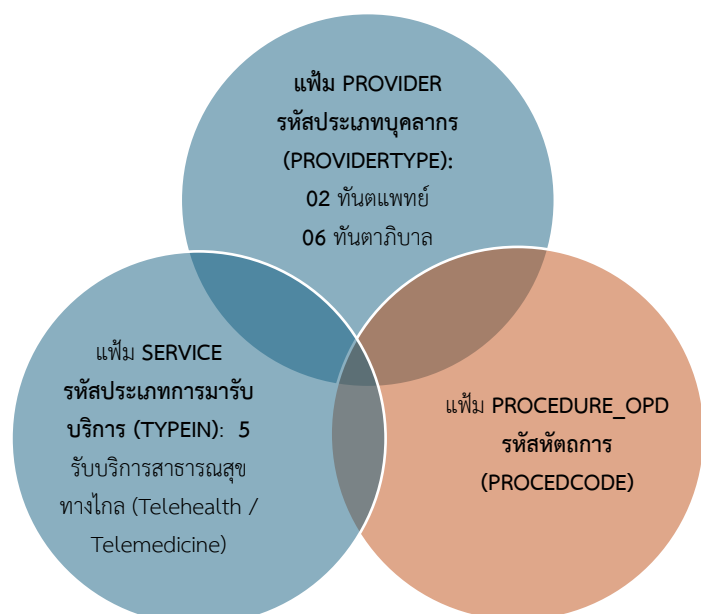

นอกจากนี้ แอปพลิเคชัน “รักยิ้ม” ของสำนักทันตสาธารณสุข สามารถทำการจัดบริการทันตกรรมทางไกลได้เช่นกัน โดยมีการจัดบริการทันตกรรมทางไกล 313 ครั้ง

เนื่องจาก ข้อมูลจากระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ Big Data กระทรวงสาธารณสุข (43 แฟ้ม) พบว่า มีจำนวนครั้งการจัดบริการส่งเสริมและป้องกันโรคในช่องปากผ่านระบบทันตกรรมทางไกล มีความคลาดเคลื่อน ซึ่งข้อมูลข้างต้น ได้มาจาก แฟ้ม PROVIDER รหัสประเภทบุคลากร (PROVIDERTYPE): 02 ทันตแพทย์ 06 ทันตภิบาล และแฟ้ม SERVICE รหัสประเภทการมารับบริการ (TYPEIN): 5 รับบริการสาธารณสุขทางไกล (Telehealth / Telemedicine) ซึ่งข้อมูลข้างต้น จึงมีแผนในการปรับปรุงการขอข้อมูลเพื่อประเมินผล โดยอาจเพิ่มแฟ้ม PROCEDURE_OPD รหัสหัตถการ (PROCEDCODE) ที่เกี่ยวข้องกับจัดบริการส่งเสริมและป้องกันโรคในช่องปากผ่านระบบทันตกรรมทางไกล เช่น การตรวจสุขภาพช่องปาก การให้ทันตสุขศึกษา การติดตามอาการผู้ป่วยหลังได้รับการรักษา (ดังแผนภูมิที่ 1) และสำนักทันตสาธารณสุขจึงได้ประสานสำนักสุขภาพดิจิทัล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข และบริษัท แอ็บสแตรค คอมพิวเตอร์ จำกัด เพื่อให้มีการจัดทำระบบประเมินผลการจัดบริการทันตกรรมทางไกล ผ่านระบบพร้อม

แผนภูมิที่ 1 รูปแบบการขอข้อมูลจาก Big Data เพื่อประเมินผลการจัดบริการทันตกรรมทางไกล

ผลผลิต/ผลลัพธ์ระดับ T (Trends)

จากข้อมูลการสำรวจการดำเนินงานจัดบริการทันตกรรมทางไกลด้วยแพลตฟอร์มหมอพร้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 พบว่า มีจังหวัดที่มีแผนการจัดบริการภายในปี 2567 จำนวน 16 หน่วยบริการ คิดเป็นร้อยละ 30 ของหน่วยบริการทั้งหมดที่ได้ทำแบบสอบถาม ซึ่งยังมีปัญหา และอุปสรรคต่อการจัดบริการ ได้แก่ ขาดทักษะการปฏิบัติงาน ต้องอาศัยทักษะการเรียนรู้ระบบ IT และหน่วยงานยังไม่มี การตกลง แพลตฟอร์มที่จะใช้จัดบริการทันตกรรมทางไกล

ในปีงบประมาณ 2568 สำนักทันตสาธารณสุข ต้องการแก้ไขปัญหา และอุปสรรคข้างต้น จึงร่วมกับสสส. จัดการประชุมเพื่อพัฒนาแนวทางและรูปแบบการจัดบริการส่งเสริมและป้องกันโรคในช่องปาก ผ่านระบบทันตกรรมทางไกล เพื่อให้เกิดพื้นที่ใหม่ มีวิทยากรเป็น สำนักสุขภาพดิจิทัล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เพื่ออบรมทันตบุคลากร และลงทะเบียนการใช้งาน Provider ID รวมถึง บริษัท แอ็บสแตรค คอมพิวเตอร์ จำกัด ผู้พัฒนาแพลตฟอร์มหมอพร้อม แนะนำการใช้งานหมอพร้อม สเตชัน เพื่อพัฒนาทักษะการจัดบริการทันตกรรมทางไกล โดยทันตบุคลากรจาก 12 พื้นที่ ได้มีการออกแบบ การจัดบริการทันตกรรมทางไกล โดยมีกลุ่มเป้าหมาย 4 กลุ่ม (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 กลุ่มเป้าหมายการจัดบริการทันตกรรมทางไกล 12 พื้นที่

กลุ่มเป้าหมายการจัดบริการ	หน่วยบริการ
ผู้ป่วยติดบ้าน ติดเตียง	● สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุโขทัย ● โรงพยาบาลบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ● โรงพยาบาลเขาวง และโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช จังหวัดกาฬสินธุ์ ● โรงพยาบาลนาแก จังหวัดหนองบัวลำภู ● โรงพยาบาลสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ● โรงพยาบาลยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี
การติดตามอาการผู้ป่วย หลังได้รับการรักษา	● โรงพยาบาลแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ● โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดสุพรรณบุรี ● โรงพยาบาลเขาวง และโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช จังหวัดกาฬสินธุ์
สถานศึกษา (ครู และนักเรียน)	● โรงพยาบาลสุพรรณคูหา จังหวัด หนองบัวลำภู ● สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบึงกาฬ
กลุ่มวัยทำงาน และคลินิก ANC	● โรงพยาบาลหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ● โรงพยาบาลพิชัย จังหวัดอุดรธานี

แนวโน้มการจัดบริการทันตกรรมทางไกลที่คาดว่าจะเกิดใน 12 พื้นที่:

1. **ผู้สูงอายุติดบ้านติดเตียง:** ทันตภิบาลทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการเยี่ยมบ้าน โดยใช้ "หมอพร้อม" วิดีโอคอลไปยังทันตแพทย์ เพื่อให้คำแนะนำ วางแผนการรักษา และให้บริการที่เหมาะสม
2. **การติดตามอาการผู้ป่วยหลังได้รับการรักษา:** สามารถติดตามผู้ป่วยที่มีอาการแทรกซ้อนหลังการรักษา หรือติดตามผู้ป่วยหลังจากการทำหัตถการ เช่น ใส่ฟันเทียม ผังรากเทียม โดยใช้ "หมอพร้อม" เพื่อลดความแออัดในหน่วยบริการ
3. **สถานศึกษา:** มีการฝึกอบรมการใช้ "หมอพร้อม" ให้กับนักเรียนและครู เพื่อให้สามารถปรึกษาปัญหาสุขภาพช่องปากได้สะดวก รวมถึงมีการนำร่องให้ครูถ่ายภาพช่องปาก ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวินิจฉัยเบื้องต้น
4. **หญิงตั้งครรภ์ และหญิงหลังคลอด:** ทันตภิบาลที่คลินิกฝากครรภ์ สามารถปรึกษาหารือกับทันตแพทย์ผ่าน "หมอพร้อม" เพื่อวางแผนการรักษา รวมถึงให้ความรู้ด้านสุขภาพช่องปากผ่านแอปพลิเคชันได้โดยตรง

ผลผลิต/ ผลลัพธ์ระดับ C (Comparisons)

เนื่องจากเป็นโครงการในระยะเริ่มต้น และยังมีวิธีประเมินผลที่คลาดเคลื่อน ต้องการการปรับปรุงวิธีการประเมินผลเพิ่มเติม จึงยังไม่มีผลผลิต/ ผลลัพธ์ระดับ C (Comparisons)